

Sicer' izhaja vsaki teden dan z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrtina razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane pravo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravljanje se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje št. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 29.

V Ptuju v nedeljo dne 16. julija 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani prijete in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Na delo!

Zmaga pijani si domišljujejo prvaški klerikalci, da jim zdaj zlitje cveti in da ni sile, ki jih vstavlja. V resnici pa pravzaprav niso ničesar dosegli. Ničesar, ne v moralnem ne v faktičnem oziru. Njih politični boj je bil v protikoloziju z vsami cerkvenimi in verskimi predpisi. In vsak korak, ki ga napravijo klerikalci na političnem polju naprej, je korak nazaj v verskem oziru. Ako bi prišla katoliška vera res enkrat v stvarnost, potem je gotovo, da bi morali politični duhovniki zato odgovornost prevzeti. Tena s farji gor, vera s farji dol! . . . Ali puzimo to, kar je danes že splošno pripoznano, da kar priznajo celo papež ter visoki cerkveni uradniki, ki so nasprotniki političnega angažiranja duhovščine. Pustimo to, kajti kakor je med Nemci vsled politične gonje gotovih duhovnikov poročilo „proč od Rima“ - gibanje, tako je tudi pri nas verska mlačnost posledica klerikalnega prodiranja. To nam priznava tudi mnogo pravih, starejših duhovnikov. In ljudstvo samo zahteva — „kancelparagraf“ . . . Mi praviš, da klerikalna stranka pri zadnjih državno-političnih volitvah v moralnem oziru ni prav ničesar pridobila. Njena zmaga je šla v kodo veri in je stala mnogo poštenja, mnogo religioznega čuta, mnogo miru. Sicer pa ni bil slavospevi in pijano navdušenje klerikalnih istovredni v faktičnem oziru ni v temelju. Res je namreč, da so bili na spodnjem Stajerskem tudi slovenski klerikalci izvoljeni in da je na Koroškem klerikalni Grafenauer tudi še enkrat zmagal. Brez zadržka priznavamo, da so klerikalci resnično premagali papirnato „narodno stranko.“ Ali to vendar ni nič posebnega. „Narodna stranka“ ni bila nikdar resna, ni imela v ljudstvu nikdar zaslonbe in veljave, je v po-

litičnem oziru hitela od napake do napake, v gospodarskem pa od poloma do poloma. „Narodna stranka“ je bila le karikatura resnega protiklerikalnega dela in je napredni stvari več škodovala nego koristila. Nad tako stranko je seveda lahko „zmagati“, posebno ker imajo klerikalci celo armado političnih kaplanov na razpolago, ki jih mora ljudstvo plačati, ki pa vendar proti ljudstvu delajo, in ker klerikalci z naravnost bogokletskim počenjanjem izrabljajo vse cerkvene uredbe v svoje strankarske namene . . .

Ali eno se ne da zatajiti: klerikalci so premagali „narodno stranko.“ — niso pa premagali in ne bodo premagali napredne, svobodne misli! Niti španska inkvizicija v temnem srednjem veku ni zadržala človeškega napredka in takrat so imeli grmade in vislice na razpolago, ti črni, jezični „elovekoljubi“, ki imajo le en cilj: nadvlado . . . Napredne misli ne bodoje križali in sežigali in premagali!

Res je pa tudi, da je danes na spodnjem Stajerskem in na spodnjem Koroškem edino „Stajerčeva“ stranka in z njo združeno nemstvo nositelj napredne misli. Ako bi imeli slovenski narodnjaki le količkaj zmisla za splošni razvitek, morali bi biti nemštvu globoko hvaležni. Kajti kdo bi tajil, da je vse, kar je v Slovincih naprednega, plod nemške kulture in nemškega dela. Zato ni čuda, da so n. pr. na Koroškem napredni Slovinci (seveda razven nekaterih kranjskih narodnjakov) popolnoma edini z Nemci in poznajo le enega sovražnika — klerikalizem. Na Koroškem ni nobene resne „narodne“ stranke in vendar so vrli kmetje pri volitvah klerikalizem ob tla položili, da si je vsa rebra polomil . . . Na Stajerskem pa je celjska „narodna stranka“ po receptu mladih študentov in naivnih advokatov širila hujskarijo proti nemštvu, namesto da bi se potegovala za napredno misel.

In zato je „narodna stranka“ v par letih poginila . . .

„Stajerčeva“ stranka je danes edina nositeljica napredne ideje v slovenskih pokrajinah. Te naloge smo si svesti in jo prevzamemo. V zadnjih državno-političnih volitvah je naša stranka mnogo pridobila. Premisliti treba, da smo odzveli le v 24. volilnem okraju klerikalcem okroglo 1500 glasov. Pa ne samo to! Ljudstvo je v zadnjih volitvah nezmožnost „narodne stranke“ izpoznalo. Vsled tega prihajajo zdaj tudi pristaši „narodne stranke“ v velikem številu k nami nazaj. Izpoznali so nevarnost klerikalizma, izpoznali pa tudi, da je v našem taboru edino moč goče proti klerikalizmu nastopati.

Na delo torej, vrli „Stajerčijanci!“ Na delo vi vsi, ki pozdravljate napredno misel! Na delo, da nam zasije dan zmaga!

641 Težka glava in glavobol, omotica in šumenje po ušesih so pojavi, ki se najčešče pojavljajo vsled težkoč pri prebavi. 1/2 kozarca naravne Franc Jožef-ove grenčice odstranjuje hitro in brez bolečin vzroke želodčnih neradnosti in povzroči s tem izdaten odvod valovanja. „Franc Jožef-ova voda“, piše profesor pl. Buhl v Monakovem, „vpliva naglo in se povsod hvalno omenja kot prieto okusna“.

Politični pregled.

Državni zbor stopi torej 17. t. m. skupaj in bode bržkone do 5. avgusta zboroval. Novi ministerski predsednik bode skušal izpeljati svoj delavni program. V zmislu tega delavnega programa se bode državni zbor najprej konstituiral, potem pa z bančnim zakonom ter s prvim čitanjem vojaških reformnih postav pečal. Nekatere stranke hočejo prejšnjega ministerskega predsednika Bienenhertha obtožiti, češ da je vporabljal § 14. Seveda taka demonstracija nima praktičnega pomena. Politični položaj je v

spucane čevlje imajo kakor mi poslanci. Naš dohtar Korošec so poklicali enega dinstmana k sebi in so mu dali svoj kuferček. Kako se je poklonil, kako je bil pohleven pred našim dohtarjem Korošcem. Jaz se dinstmana niti nagoovoriti nisem upal, Korošec so mu pa kar zapovedali. Ej, ej, naš dohtar Korošec, to so gospod, Bog jim daj dolgo življenje in po smrti mrzlo — holt prdon, tega pa ne smem reči. Najprej sem hotel na panhofu en kolesel vzeti; pa se mi je zdelo pregmen. Mislim sem si: dozdam sem imel doma žrebca in sem mu jermas nastavljal, kadar je fige drukal; zdaj pa sem poslanec in se s konjem niti peljati nočem. Zato sem šel hajd v tramvaj. Prijatelj, to ti je vrag! Nobenega konja nimajo vpreženega, pa tudi nobeden ne poriva, pa gre le naprej; kar nekaj zašraufa pa nekaj zašumi pa gremo naprej. Gospod od tramvaja so prišli k meni pa so hoteli groš za karto. Seveda nisem hotel plačati, ker sem poslanec. Poslanec dela postave, ne pa groše. Ali gospod od tramvaja so rekli „einsperren“ in potem sem hotel glihati; pa ni šlo, groš sem moral plačati. Zato so bili pa gospod od tramvaja

Kaj to! Res je sicer, da v Spuhlji s košom k maši zvonimo, na Dunaju pa imajo štefansturm. Ali kaj to! Makari naj imajo Dunajčanje petnajst štefansturmov, jaz imam štefane vina raje in sploh se naj Dunajčanje skrijejo, kajti — Brenčiča nimajo nobenega. Pač imajo Dunajčanje nekega Bielohlaweka, ki ima skoraj tako okrogli trebušček kakor štajerski fajmoštri. Bielohlawek tudi ni prijatelj knjig, kakor jaz ne. Pač pa ima pohane piške raje kakor stare krenbirštelve, kakor jaz. Ali tudi ta Bielohlawek je figa proti meni. Kajti jaz, Miha, sem naslednik hofrata in bom popravil, kar je hofrat zagrešil. Poleg tega je bil Bielohlawek sicer cugsfirer pri dragonerjih; ali jaz sem bil korporal pri pšelarjih; in pšelarji so več kot vsi drugi soldati . . .

Torej, ljubi moj Tebničmar, ko sem se na Dunaj pripeljal, je vlak zažvižgal; mislim, da od samega veselja, ker sem se jaz z njim peljal. Na panhofu sem videl celo vrsto mož z rdečimi kapami; mislim sem, da so to sami štacionsefi, pa ni res. To so namreč dinstmani. Ako mu daš par soldov, ti nese uro v ferzocungo. Vbogajo ti dinstmani, da je veselje, in

Miha piše . . .

Zadnjič bil je naš priljubljeni sotrudnik Tebničmar v uredništvu. Odkar so tobak postražili, ne čika več. Pač pa je postal zelo pomosen, ker občuje mnogo s slovenskimi poslanci. Raynkador dobil je pismo od svojega prijatelja, vlogoborilnega gospoda državnega poslanca Mihaela Brenčič iz Spuhlja, pošta Pichelstert pri Ptuju. Pismo je jako zanimivo in kaže Brenčičeve lastnosti ter zmognosti jasno kot beli dan. Zato nam je Tebničmar dotično pismo obklopil in dovolil, da se v proslavo največjega podjetnjana v ptujsko-ormožkem okraju, gospoda kmetarja in državnega poslanca ter korporala in rezervi Mihčeta v „Stajercu“ objavi. Pismo se glasi tako-le:

„Ljubi Tebničmar!

Danes sem se pripeljal na Dunaj. Imel sem s seboj novi svoj „überziger“ in tudi dva šnajcalka sem vzel seboj; ali semtertja se le še starih navad oprimem in ga počim ob tla, saj veš, kakor pri nas doma. Veš kaj, Tebničmar, Dunaj je pa za spoznanje večji kakor Spuhlje.

skava
vitalne mla-
zeznice, žilne
ke in grozje
ence, vsako-
ste srnje se-
sluge, brane
za opako,
id., najno-
o vsak kmet
celo domač
separator,
imam vedno
tr poželi; na
dogovorima,
lačni pojazi
zastopnik;
pošteni mo-
rastlin
a jetrab,
je edino se
v vseh
opravice-
eči rak“
grsko.
sleduje!
apoteka
569
ako lepo
v, večino-
ov; torej
zu mesta.
aslovom:
561
a!
ostelj!
; boljsh 2
80 h; belih
10 h; 1 kg
h, slisanih
ona (Dau-
dega 10 K;
franko.
ankinga, 1
blazinava,
vim, sivim,
lanne 20 K;
K, 16 K;
vzvetju od
dovoljena
ta Nr. 716,
dobrem
sioniste,
alo lepo
od ugod-
Franz
576
tuju.

splošnem še popolnoma nejasen, ker se še nobena stranka ni za to ali ono trdno stališče zavzela.

Gosposka zbornica. Naš cesar je staro predsedstvo gosposke zbornice zopet imenoval. Predsednik je knez Alfred Windischgrätz, podpredsednika pa Maks Fürstenburg in Alojz Schönberg-Hartenstein.

V ogrski državni zbornici je pričela obstrukcija. Imelo bi se namreč vojaško reformo razpravljati. Ali madžaronski nezadovoljneži so se temu vpili. Obstrukcija je temnevarnejša, ker se je vse združilo kar ne koraka s Khnen-Hedervaryjevo vlado. Stara sovražnika Košut in Jušt sta postala prijatelja. Pri takih razmerah so dnevi ogrske državne zbornice bržkone štetil.

Vseslovanski časnikiarski kongres zboruje v Belgradu. Seveda je navdušenje proti Avstriji velikansko. . .

Dunajski klerikalci so, kakor znano, pri zadnjih državnoborskih volitvah grozovito propadli. Zdaj pa je prišlo med njimi do velikanskega notranjega boja. Naravnost gorostasne škandale očitajo ti krščansko-socialni voditelji na Dunaju zdaj drug drugemu. Dunajski župan n. pr. je zdaj hudo napadel podžupana Hierhammerja. Prišlo je tudi že do raznih tožb in dvobojev. Iz vsega je razvidno, kako brezvestno si polnijo klerikalci po celem svetu svoje žepe, kadar pridejo do vlade. So pač stranka koritarjev, ki pozna edino „boga“ Pobasaj!

V Zagrebu priredili bodo sredi avgusta vseslovanski sokolski izlet. Protiavstrijska gonja se bode zopet od strani znanih hujskačev širila. In tudi marsikaterega slovenskega mladeniča bodo na ta lim spravili.

Na Srbskem so imeli ministersko krizo; zdaj se je Milovanoviću posrečilo, sestaviti novo vlado, ki obstoji večidel iz staro-radikalcev. Prišlo bode tudi bržkone do novih volitev.

Umrla je v Turinu portugalska kraljicavdova Marija Pia. Bila je kot soproga kralja Ludovika II. vladarica od l. 1861—1889. Ko so lansko leto Portugalci njenega sina iz trona pregnali, odpotovala je v Italijo, kjer je zdaj umrla.

Na Angleškem se je zadnje mesece sem razvitek pričel, ki bode agrarno upravo popolnoma spremenil. Cela vrsta graščakov je namreč svoja posestva popolnoma ali pa deloma razprodala i. s. so graščaki sami svojim najemnikom farme v prodaj ponudili. V večih slučajih so najemniki s tem že lastniki farm postal. Vse kaže, da se bode to razdiranje velikih graščinskih posestev še nadaljevalo. Na ta način se bode več malega potrebnega kmetijskega posestva uresničilo, ker je zelo zanimivo. Kmetijstvo torej tudi v najbolj industrijskih deželah še ni na smrt obsojeno!

Politični umor. Iz Konstatinopla se poroča, da je bil tam Seki Bei iz političnih vzrokov umorjen. Seki Bei bil je nasprotnik mladoturške stranke in so ga vsled tega iz življenja spravili. Pravijo, da so morilce že vjeli.

Zobna kréma
KALODONT
Ustna voda 40

tako dobri, da so mi dali brco; skočil sem iz voza in videl devet solncev ter — parlament. Najprve sem stopil v neko malo hišico; mislil sem, da je to parlament. Pa tam je le voda tekla in nekateri poslanci so hlače zapenjali, zgoraj pa je bilo napisano: „Hier.“ Šele potem sem najdel pravi parlament. To ti je pa velika hiša, sakrabort, večja kot pšelarska kosarna. Najprve sem si prašne čevlje s šnajctihelcom obrisal, potem pa obraz. In šel sem ter potrkal na velika vrata. Nikdo ni odprl. Počakal sem in še enkrat potrkal; nikdo ni odprl. Presneto nobel so v parlamentu! Trkal sem in trkal in trkam še zdaj. Marsikdaj premišljujem, kako lepo je, ako je človek doma pri vinčku natrkan. Ali zdaj sem lačen in žejen in trkam. Kadar mi bodejo odprli, ti pišem naprej. Zdaj pa trkam, trkam, trkam . . . Tvoj prijatelj

Miha Brenčič.

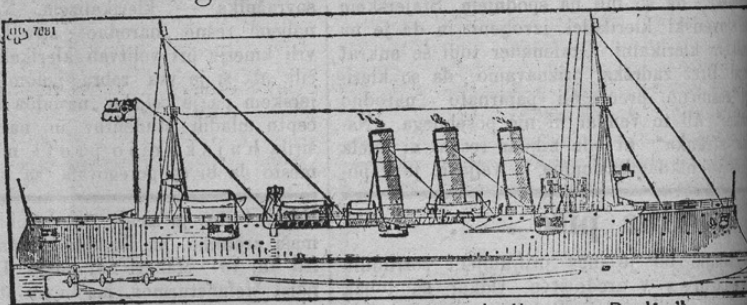
Dopisi.

Iz ptujske okolice. Miha Brenčič že deli podporo! Dobil jo je že veleposestnik in krčmar Krefl na Grajeni pri Vurbergu. Čakal sem, da bo se isti zato tudi javno zahvalil; zakaj se ni, ne vem. Ko sem se pripeljal predzadnjo nedeljo z božje poti slučajno skozi Grajeno, ostrmel sem, ko sem videl Kreflovo hišo vso v zelenju in množico ljudstva kot tistikrat, ko je Jezus nasitil 5000 mož. Bilo pa je tudi nekaj podobnega. Ker sem opazil med množico tudi nekaj svojih faranov Urbančanov, zato sem se drznil stopiti v hišo, da izvem vzrok teh množic in okinčane hiše. Bilo je to: Brenčič se je vozil na božjo pot na Ptujsko goro; nazaj grede pa se je namenil zglasti v Vurbergu in Vurberžanom zahvaliti za njih neumnost, da so ga skoraj ednoglasno volili. Govorilo se je, da ga bo dal kar cel polovnjak pri Kreflu na pipo. (Aha, zato te množice!) Razočaranja bilo je že letos povsod veliko, tako tudi tukaj. Pripeljal se je okoli tretje ure popoldne; pilo se je tako, da je stekel polovnjak že ob petih, seveda po 80 v, če si ga je kdo kupil. To je dalo 240 kron. Pilo pa se je naprej, kak sem zvedel do pondeljka belega dne, kar je menda dalo še 240 K, skupaj 480 K. To je že izdatna podpora za Krefla, samo mal bolj hvalažen bi naj bil Brenčiču. Pa pojdimal k sprejemu. Ko se je pripeljal Brenčič z milostljivo gospo, skočila je cela kopa pevcev in pevk, cerkvenih in drugih, obstopili voz ter zapeli sprejemno pesem. Če se ne motim bil je psalm: „Rosite nebesa pravičnega“ itd. Obstopili so ga tako, da še iz voza ni mogel, da ne bi stopil farovski dekli na kurja očesa, nakar je ista milo zamjavkala. Ko so speli do konca, intoniral je Krefl gromoviti „živijo“ za drugim, da je začela končno vsa fara kričati in noreti z mojimi Urbančani vred. Končno spravili so Brenčiča k jedni rezervirani mizi, kjer mu je držal nek Felucijan sprejemni govor, v katerem je proslavljal Brenčiča kot poslanca vse hvale vrednega, vsega zmožnega in vsemogočnega. Zaključil je svoj govor z zopetnim trikratnim „živijo“, da se je v tri fare razlegalo. Le farovška dekla A. Petri je začela besneti, da premalo kričijo; posebno se je obdregnila na nekega Malekovega Jūra, naj bolj kriči. Isti je sedel na nekej tesarskej stolici, ker družih sedežev ni bilo več za dobiti, držal svoj liter med koleni, ker je mislil da je zastoj, na komando

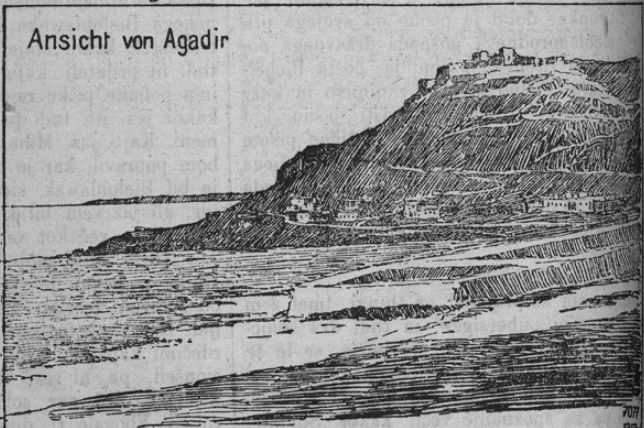
že imenovane dekle potegnil trikrat sapo in vpil tako orjaško svoj „živijo-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o“; je zasmrdelo do nebes. To je bilo na komandno svinjske dekle. Nato je prevzel besedo Brenčič, obljubil vse mogoče in nemogoče; nato je povoril Krefl, nato gramofon, potem zopet Felucijan, neko revše mlečno ne vem je mežnar kak drug funkcionar; ta je zagovarjal Brenčičev nezmožnosti, namreč nevednost in kimanje seveda na komando župnikovo ali deklino, ne vem. Tako so se ti slavospevi vrstili za Brenčičem, Kreflom, Felucijanom, gramofonom, pevci do pete ure, nakar se je Brenčič dvignil dvojica zmagoslavno dvignila k odhodu. Medtem ko je naprezal, intonirali so cerkveni pesni svoje že od „živijo“ hripave glasove v pesni odhodnico. Obstopili so zopet voz, zapeli znano „Glejte že solnce zahaja!“ Brenčič kar ni mogel naprej, poslušal je in gledal krasno v zelenju okinčano hišo. Ja Krefl, zakaj pa je niste takrat okinčala pred leti, ko so hodili stražmojski ven in noter? So ja isti večji gospodje kot je poral Brenčič. Ja še celo sodni svetnik iz Maribor Vas je obiskal, pa nič ni bilo zelenja. Pa to mimogrede. Malekov Jūra je prevpil celo „Glejte že solnce zahaja“. Brenčič je pognal kroglo, potem pa slo je zopet „los“ pri Kreflu in pondeljek pol petih v jutro se je pilo, plesalo in pelo, da so tudi Marijine družbenice marsikerega zvrnile in marsikaj slišale. Kje pa Vi ostali, gosp. župnik? Saj ste tudi obljubili, da bote prišli počastiti zveličarja Brenčiča? Pač ni lepo, da daste oznaniti in vabiti pri sebi, kvi, pošlente Marijino družbo, potem jih pustite same celo noč piti in plesati. Kaj, bilo po Krčevinah blato? Od Vas bi se vsaj Brenčič kimati naučil, ker tega ne zna nikdo, tak graciozno kot Vi. Ja! Glejte že solnce zahaja. Kar sem videl in slišal isti dan na Grajeni prepričan sem da je Vurberžanom solnce vedno zašlo, že s tistim dnem, ko ste se Vi župnik začeli brigati za politiko. Kedaj je bil tak volilni boj, kedaj toliko sovraštva za pravičnik, kak sedaj? Vendar so se volili brezdvornič, sposobnejši poslanci kot sedaj. Kdo je kriv, so noreli nekateri Urbančani, Vurberžani pa vsi, pri Kreflu? In Krefl! Imeli smo Vas za razsodnejšega moža, da ste se tudi Vi vključili temu čudnemu učitelju miru? Ker to nese, tako se pride do podpor. Pač resnične besede ki jih je zapisal Corvin: „Hüte dich der Maultiers von hinten, des Weibers von vorne, des Wagens von der Seite.“

Dogodki v Marokku.

Poročali smo že, da so se politične razmere v Marokku hudo poojstrile, to pa iz nekake ljubosumnosti med Francijo in Španko. Da ne izgubi svojega vpliva kot država, poslala je potem Nemčija svoj kanonski parnik „Panter“ v Marokko. Zdaj pa se je nemška vlada odločila, da nadomesti „Pantra“ z veliko križarko „Berlin“, ki je že v Marokko odpjula. Naša slika kaže parnik „Berlin“, ki je bil l. 1903 zgrajen in je čez 119 metrov dolg. Zapoveduje mu kapitan Lohlein. Na parniku je 286 mož, m. nj. 9 oficirjev, 2 inženirja, 1 zdravnik itd. — Druga naša slika kaže mesto Agadir v Marokku, kamor je parnik „Berlin“ odplovil. Agadir je eno najvažnejših pristanišč in trgovinskih mest. Vsled tega

Der nach Agadir entsandte deutsche Kreuzer „Berlin“.

Ansicht von Agadir

Zur deutschen Marokko-Aktion.

hoče parnik „Berlin“ tamošnje nemške gardske interese varovati.